

DERINIMO PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 1, 2, 5, 11, 20¹, 20², 22¹, 26, 49 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 20⁴ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 20¹, 21, 22, 23, 26, 29, 49, 50, 55, 56, 57, 63 STRAIPSNIŲ, DVYLIKTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO, 54 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 15¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-1001 5 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 17 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 48, 49, 51 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 13¹, 20³ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO NR. XIV-1169 18 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 22¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-1698 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 16, 21¹, 22, 39, 48² IR 75 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 22 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

Eil. Nr.	Suinteresuoto s institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į suinteresuotos institucijos pastabas ir pasiūlymus
1.	Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba	<p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹, 20³ straipsniais įstatymo Nr. XIV-1169 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau, kaip lydraštyje – AIEĮ Projektas Nr. 3) siūlomas pakeitimas dėl privalomo informavimo registruotu laišku atsisakymo gali pažeisti pastato, patenkančio į vėjo elektrinės AIEĮ 49 straipsnio 9 dalyje nustatytą zoną, savininko teisę į nuosavybės neliečiamumą ir sveiką aplinką bei sudaryti išskirtines sąlygas vėjo elektrinių pradėtų vystyti iki 2022 m. liepos 7 d. vystytojams.</p> <p>Panaikinus privalomą pastatų savininkų informavimą registruotu laišku gali susidaryti situacijos kai pastatų patenkančių į vėjo elektrinės 1H – 4H zoną pastatų savininkai liks neinformuoti apie numatomas vėjo elektrinių statybas ir negalės ginti savo teisės į nuosavybę bei sveiką aplinką, nors galėtų būti pasiekiami ir surandami pagal vėjo elektrinių vystytojų iš Registrų centro gautus duomenis.</p> <p>Atkreipiamas dėmesys, kad pastačius vėjo elektrines, jų apsaugos zonoje įsigalioja apribojimai pastatų savininkams statyti naujus statinius, numatytus AIEĮ 49 straipsnio 9 dalyje, įrengti naujas patalpas, taip pat įrengti ar plėsti teritorijas rekreacijai, todėl būtų ribojama pastatų savininkų teisė pilnai disponuoti savo turtu (žemės sklypais ir pastatais).</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>AIEĮ Projektas Nr. 3 reglamentuoja tik tuos atvejus, kai projektai buvo pradėti vystyti iki 2022 m. liepos 8 d., kadangi tuo metu buvo kitas reglamentavimas dėl informavimo, todėl negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų įsiterpta į jau pasibaigusius teisinius santykius (išskyrus atvejus, kai palengvinama teisės subjektų padėtis, kartu nepakenkiant kitiems teisės subjektams). Naujajame reglamentavime informavimo procedūra nėra keičiama.</p> <p>AIEĮ Projekte Nr. 3 siūloma nustatyti, kad tuo atveju, kai iki 2022 m. liepos 8 d. buvo gautas statybą leidžiantis dokumentas (kas reiškia, kad visos procedūros buvo jau atliktos pagal buvusį reglamentavimą iki 2022-07-08), papildomos informavimo procedūros netaikomos.</p> <p>Informavimas ar susitarimų pasirašymas su žemės sklypų ir pastatų savininkais vyksta tais atvejais, kai statybą leidžiantis dokumentas negautas, bet yra atliktas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas arba poveikio aplinkai vertinimas ir nustatytos sanitarinės apaugos zonos, bet jos yra mažesnės nei 4H.</p> <p>Vadinasi, kai pastatai ir žemės sklypai patenka į atstumą aplink planuojamą vėjo elektrinę jos stiebo aukščio ribose (1H), arba teritoriją, kurioje nebus užtikrinta atitiktis visuomenės sveikatos</p>

	<p>Kokie konkretūs neaiškumai kyla praktikoje ir koks jų mastas, t. y. kiek vėjo elektrinių vystytojų, kaip teigiama aiškinamajame rašte, susiduria su informavimo procedūrų taikymo neaiškumais. Detaliai neišdėstant informavimo procedūrų problematikos esmės, neaišku, kodėl siūloma nustatyti išimtis ir netaikyti galiojančiame teisiniame reglamentavime numatytų procedūrų. Tuo atveju jeigu įstatymas keičiamas ne visiems vystytojams susiduriant su neaiškumais dėl informavimo procedūrų, pavyzdžiui, kai kuriems vystytojams sąžiningai taikant galiojančiame teisiniame reglamentavime numatytus informavimo procedūrų etapus ir tokiu būdu įgyvendinus AEI įstatyme nustatytus reikalavimus, galimai vienam ar keliems konkrečioms vėjo elektrinių parkų vystytojams gali būti sudaromos išskirtinės sąlygos nustatant išimtį nesilaikyti galiojančio informavimo procedūrų reglamentavimo.</p> <p>Pagal turimą informaciją, kai kurie vėjo elektrinių parkų vystytojai iš žemės sklypų ir pastatų savininkų yra gavę sutikimus dėl saulės elektrinių parkų vystymo, t. y. prašydami sutikimo nurodo, kad vystys saulės ar kitą atsinaujinančių išteklių energiją naudojančią elektrinių parką, tačiau, gavę sutikimus saulės elektrinių parkų vystymui, pradėjo vystyti vėjo elektrinių parką, kuriam taikomi kiti apsaugos zonų reikalavimai ir atstumai bei tokiu būdu galimai siekiama išvengti privalomo sutikimų vystyti vėjo elektrines gavimo, todėl pritarus AIIĮ Projektui Nr. 3, parkų vystytojams būtų sudaromos išskirtinės sąlygos vystyti vėjo elektrines negavus AIEĮ numatytų žemės sklypų ir pastatų savininkų sutikimo, o į vėjo elektrinių zoną patenkančių žemės sklypų ir pastatų savininkams būtų apribota teisė ginti savo nuosavybę ir sveiką aplinką.</p> <p>Vertinama, kad galiojančio AIEĮ 49 straipsnio 15 ir 16 dalyse nustatytas reglamentavimas numato nuoseklius suinteresuotų asmenų informavimo procedūrų etapus, kurie užtikrina žemės sklypų ir pastatų, patenkančių į vėjo elektrinių apsaugos zonas, savininkų teisių apsaugą bei galimybes laikantis šių procedūrų vėjo elektrinių parkų vystytojams tartis su žemės sklypų ir pastatų savininkais.</p> <p>AIEĮ Projekte Nr. 3 numatytas pastatų savininkų informavimo būdas neužtikrina, kad visi pastatų savininkai gaus informaciją apie vystomus didesnės kaip 30 kW galios vėjo elektrinių parkus.</p> <p>AIEĮ Projekte Nr. 3 siūloma nustatyti, kad „<...> savininkai informuojami apie planuojamą statyti didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinę, viešai paskelbiant informaciją viename iš nacionalinių ir viename iš vietos laikraščių, jeigu toks laikraštis leidžiamas nustatytoje teritorijoje, kurioje numatoma vykdyti veiklą.“. Toks siūlomas informavimo būdas yra diskutuotinas ir neužtikrina suinteresuotų asmenų informavimo apie jiems ypatingai svarbią reikšmę turinčius įvykius. Pagal</p>	<p>saugos reikalavimams, jeigu tokia teritorija yra didesnė, negu vienas vėjo elektrinės stiebo aukštis aplink planuojamą elektrinę (1H), asmenys suinteresuoti elektros energijos gamybos vėjo elektrinėje vykdymu su žemės sklypų ir pastatų savininkais sudaro susitarimus dėl planuojamos statyti vėjo elektrinės.</p> <p>Tais atvejais, kai pastatai ir žemės sklypai patenka į teritoriją nuo 1H iki 4H, pastatų ir žemės sklypų savininkai informuojami viename iš nacionalinių, viename iš vietos laikraščių, kai toks leidžiamas teritorijoje ir savivaldybės internetiniame puslapyje. Prieštaravimai dėl planuojamos statyti vėjo elektrinės negali būti reiškiami. Svarbu atkreipti dėmesį, kad ir pagal šiuo metu galiojančią AIEĮ žemės sklypų savininkai, išskyrus tuos, kurie pradėjo planuoti rekreacines teritorijas, prieštaravimų negali reikšti.</p> <p>Minėtais atvejais informuojami tik tie asmenys, kurie po naujojo reglamentavimo įsigaliojimo (po 2022-07-08) pateko į naują teritoriją, kurioje buvo nustatyti papildomi informavimo reikalavimai (buvo nustatytas 4H atstumas, o didžiąjai daliai projektų nustatytos sanitarinės apsaugos zonos yra mažesnės, pvz. sanitarinė apsaugos zona nustatyta iki 3,5H, tai žemės sklypų ir pastatų savininkai turi būti informuoti atstume nuo 3,5H iki 4H).</p> <p>Taip pat pabrėžtina, kad pagal buvusį reglamentavimą iki 2022-07-08 galimai visos informavimo procedūros buvo atliktos tinkamai. Šiuo metu galiojančioje AIEĮ redakcijoje buvo nustatytos griežtos informavimo procedūros, kurios nepaisant to, kad iki 2022-07-08 buvo tinkamai atliktos procedūros pagal tuo metu galiojančius teisės aktus, buvo nustatytos ir įgyvendinamosiose AIEĮ Nr. XIV-1169 projekto nuostatose, kadangi didžiąjai daliai projektų nustatytos sanitarinės apsaugos zonos iki 2022-07-08 yra mažesnės kaip 4H. Nesutiktina su teiginiais, kad savininkams apribojamos galimybės apginti savo teises į nuosavybės neliečiamybę ir sveiką aplinką, kadangi informavimo procedūros nėra atsisakomos visiškai. Asmenys, kurie nebuvo supažindinti su informacija dėl planuojamų statybų bus tinkamai apie jas informuoti.</p> <p>Pagal šiuo metu galiojančio Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹, 20³ straipsniais įstatymo Nr. XIV-1169 18 straipsnį, jeigu pastatai ir žemės sklypai patenka į teritoriją nuo 1H iki 4H privaloma atlikti visą pilną AIEĮ nustatytą informavimo procedūrą, kas labai apsunkina ūkio subjektus, nes jie iki 2022-07-08 buvo stipriai pažengę ir atlikę didžiąją dalį procedūrų ir jeigu nebūtų priimtas naujas</p>
--	--	--

		<p>šių nuostatą, atsisakius privalomo pastato savininko informavimo registruotu laišku, savininkams apribojamos galimybės apginti savo teises į nuosavybės neliečiamybę ir sveiką aplinką. Atsižvelgiant į technologijų ir informacijos pateikimo priemonių vystymąsi svarstytini kiti, didžiajai daugumai asmenų technologiškai prieinami ir žemės sklypų bei pastatų savininkų informavimą užtikrinantys būdai, pavyzdžiui, pasinaudojant vietos savivaldos, VĮ Registrų centro, Valstybinės mokesčių inspekcijos informacinėmis sistemomis, kuriomis informuojami asmenys apie teikiamas paslaugas, mokesčius ir pan.</p> <p>Ši pastaba taikytina ir AEI įstatymo 49 straipsnio 16 dalyje nustatytoms informavimo procedūroms, todėl siūlome tobulinti ir galiojančią AEI 49 straipsnio 16 dalį.</p>	<p>reglamentavimas, projektai galimai būtų baigti, todėl šiuo AIEI Projektu Nr. 3 yra palengvinamos sąlygos, nustatant aukščiau nurodytą procedūrą.</p> <p>Dėl pasirinkto informavimo būdo viename iš nacionalinių ir viename iš vietos laikraščių, kai toks leidžiamas teritorijoje, Energetikos ministerija papildomai prideda ir savivaldybės internetinį puslapį. Vis tik reikia suprasti, kad vėjo elektrinės dažniausiai statomos atokesnėse vietose, kuriose žmonės vis dar dažniau skaito laikraštį nei internetinius puslapius, todėl reikia apsvarstyti visus įmanomus informavimo būdus ir laikraštį būtina palikti. Manoma, kad atradus tinkamesnių informavimo būdų bus imtasi priemonių dėl informavimo būdo atnaujinimo.</p>
2.	VERT	<p>Kitos pastabos dėl AIEI projekto Nr. 1 įtvirtinto įsigaliojimo, įgyvendinimo ir taikymo</p> <p>Pagal AIEI projekto Nr. 1 8 straipsniu siūlomas naujas 20⁴ straipsnio 1 dalies nuostatas, asmenys, nurodyti šio straipsnio 2 dalyje, su pasirinktu nepriklausomu elektros energijos tiekėju sudaro sutartį dėl grynojo atsiskaitymo ir susitaria dėl asmens atsakomybės už disbalanso perdavimą nepriklausomam elektros energijos tiekėjui. Tačiau nei pačiame 20⁴ straipsnyje, nei AIEI projekto Nr. 1 11 straipsnyje nėra įtvirtintų nuostatų, per kiek laiko nuo Įstatymo įsigaliojimo turėtų būti atlikti 20⁴ straipsnio 1 dalyje nurodyti veiksmai ir kokios būtų pasekmės, jeigu tai nebūtų atlikta. Atsižvelgiant į tai, siūlytina apsvarstyti tikslingumą papildyti šį projektą nuostatomis dėl 20⁴ straipsnio 1 dalyje nurodytų veiksmų atlikimo termino.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Manytina, kad pateiktas siūlymas suregulmentuoti, per kiek laiko turi būti kreipiamasi dėl sutarčių sudarymo ir kokios pasekmės grėstų, jei šios sutartys nebūtų sudarytos, yra perteklinis. Atkreiptinas dėmesys, kad AIEI projekte Nr. 1 aiškiai nustatoma data, nuo kurios bus taikomas grynojo atsiskaitymo modelis, taip pat grynojo atsiskaitymo modelis privalomas tik naujiems asmenims, kurie įgys nebuitinio gaminančio vartotojo statusą nuo AIEI projekto Nr. 1 įsigaliojimo.</p>
3.	VERT	<p>Kiti pasiūlymai dėl pateikto AIEI projekto Nr. 1.</p> <p>1) Siekiant, kad gaminantys vartotojai nebūtų diskriminuojami, taip pat atsižvelgiant į nurodytus motyvus šios pažymos eil. Nr. 1.4 (Derinimo pažymos eil. Nr. 12), siūloma papildyti AIEI projektą Nr. 1 nuostatomis, numatančiomis galimybę ir buitiniams gaminantiems vartotojams rinktis grynojo atsiskaitymo būdą.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Grynojo atsiskaitymo modelio tikslas – skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir reaguoti į rinkos signalus. Pažymime, kad fizinis asmuo elektros energiją vartoja asmeniniams, šeimos ir savo namų ūkio poreikiams. Nebuitiniai vartotojai (verslo subjektai) turi daugiau informacijos apie padėtį elektros energijos rinkoje nei buitiniai vartotojai ir daugiau galimybių bei patirties reaguojant į rinkos signalus bei pokyčius. Atsižvelgiant į fizinio asmens vartojimo tikslus, manome, kad fiziniams asmenims neturėtų būti taikomas grynojo atsiskaitymo modelis.</p>
4.	Lietuvos verslo konfederacija	<p>Dėl AIEI projekto Nr. 1:</p> <p>Manytina, kad AIEI projektu siūlomas naujas reguliavimas be pagrindo apribos jau pradėtus įgyvendinti atsinaujinančių išteklių projektus ir stabdys energetinių išteklių elektrinių plėtrą Lietuvoje, todėl siūlome AIEI 11 straipsnio 4 dalį išdėstyti taip:</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Energetikos ministerijos nuomone, nuostatos įsigaliojimas dėl informavimo ir miškų ūkio paskirties žemės sklypų savininkus suderintas su AIEI projekto Nr. 3 esančia informavimo tvarka. Energetikos ministerija atsižvelgė į gautas pastabas, kad turėtų būti vienodi atskaitos taškai, kad nekiltų papildomų klausimų ir</p>

		<p>„4. Šio įstatymo 10 straipsnio 2–4 dalys netaikomos tais atvejais, kai asmenims iki šio įstatymo įsigaliojimo Valstybinė energetikos reguliavimo taryba išdavė leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus yra patvirtinta poveikio aplinkai vertinimo programa.“.</p> <p>Argumentuojant šį pasiūlymą, pažymima, kad atsinaujinančių energijos išteklių vystytojai pastaruosius metus susiduria su ypač nestabiliu ir nuolat keičiamu teisiniu reguliavimu. Asmenys, pradėję poveikio aplinkai vertinimo procedūras galiojant vienokiam teisiniam reguliavimui, jas užbaigti turi galiojant jau kitokiam teisiniam reguliavimui, kas pažeidžia pagrįstus verslo lūkesčius dėl pastovaus ir prognozuojamo reguliavimo.</p> <p>Pabrėžiame, kad, vystant atsinaujinančių išteklių elektrinę, aplinkinių žemės sklypų, įskaitant miškų ūkio paskirties žemės sklypų, savininkai, privalės būti informuojami apie planuojamas didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės statybas jau būtent poveikio aplinkai vertinimo procedūrų metu iki poveikio aplinkai vertinimo programos patvirtinimo, todėl AIEĮ 10 straipsnio 2-4 dalys turėtų būti netaikomos tais atvejais, kai asmenims iki šio įstatymo įsigaliojimo yra patvirtinta poveikio aplinkai vertinimo programa. Nuo programos patvirtinimo iki Valstybinės reguliavimo tarybos leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo praeina ne vienas mėnuo, todėl priėmus siūlomus įstatymo pakeitimus atgal (taikant juos į praeitį) į poveikio aplinkai vertinimo procedūras būtų grąžinami net tie asmenys, kurie jau yra pasirašę ketinimų protokolus su tinklų operatoriumi, pateikę prievolių įvykdymo užtikrinimo garantiją ir netgi pateikę Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai prašymą išduoti leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, tačiau dar nespėję jo gauti. Taip pat neatmestina situacija, kad asmenys šiame etape gali susidurti su situacija, kuomet miškų ūkio paskirties žemės sklypų savininkai išreikš prieštaravimą vėjo elektrinių statybai, todėl dalis jau pradėtų vystyti vėjo elektrinių apskritai negalės būti statomos. Nepastčius tokios galios vėjo elektrinės, kokia buvo numatyta pastatyti su tinklų operatoriumi pasirašytame ketinimų protokole, gamintojas praras dalį garantijos sumos, kuri apskaičiuojama kiekvieną neišvystytą kW dauginant iš 50 Eur. Taigi, nepastčius bent vienos vėjo jėgainės, kurių galia šiuo metu siekia apie 8 MW, gamintojas prarastų net 400 000 Eur.</p>	papildomų interpretacijų.
5.	UAB Evecon	<p>Dėl AIEĮ projekto Nr. 1:</p> <p>Projektiniame Įstatymo 20⁴ straipsnyje nurodoma, jog asmenys, nurodyti 20⁴ straipsnio 2 dalyje privalo su pasirinktu nepriklausomu elektros energijos tiekėju sudaryti sutartį dėl grynojo atsiskaitymo ir privalo susitarti dėl asmens atsakomybės už disbalanso perdavimą</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Siūlomos nuostatos yra perteklinės. AIEĮ projekto Nr. 1 įgyvendinimo nuostatose aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyta, kad Po šio įstatymo 8 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20⁴ straipsnio įsigaliojimo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 2 dalyje nurodyti elektros</p>

	<p>nepriklausomam elektros energijos tiekėjui.</p> <p>Svarbu pažymėti, jog Projekte minimu straipsniu nustatoma pareiga sudaryti sutartis dėl grynojo atsiskaitymo, tačiau nei šiame, nei kituose Projekto straipsniuose nenurodoma šios normos taikymo laike taisyklė, t. y. nenurodoma, iš kokių ir kada įrengtų elektrinių, turi būti sudaromos tokios sutartys.</p> <p>Siekiant teisinio aiškumo, Gamintojo nuomone, reiktų papildyti Projekto 20⁴ straipsnio 2 dalį atitinkamomis nuostatomis, numatant, aiškią taisyklę, jog grynasis atsiskaitymo būdas netaikomas atsinaujinančius išteklius naudojančiose elektrinėse pagamintam ir savo reikmėms ir ūkio poreikiams suvartotam elektros energijos kiekiui apskaityti, kai šios elektrinės įrengtos/pastatytos iki Projekto įsigaliojimo datos.</p> <p>Priešingu atveju, jei grynojo atsiskaitymo modelis būtų taikomas ir tiems verslo klientams, kurie jau yra sudarę sutartis su pastatytais/įrengtais elektros gamybos saulės parkais, tokiu būdu būtų pažeisti šių klientų interesai bei teisėti lūkesčiai atsiskaityti pagal anksčiau pasirinktą atsiskaitymo modelį.</p> <p>Svarbu įvertinti ir tai, jog nebuitinių gaminančių vartotojų (toliau – NGV) parkų vystytojai negalėjo anksčiau įsivertinti kylančios rizikos dėl veiklos apribojimų, todėl Projektu siūloma 20⁴ straipsnio redakcija pažeistų teisėtus NGV parkus vystančių asmenų lūkesčius ir bendrąją teisės principą <i>lex retro non agit</i>.</p> <p>Gamintojo nuomone, Projekto 20⁴ straipsnio nuostatos įsigaliojant atbuline data, t. y. būtų taikomos dabar vystomiems ir statomiems NGV parkams.</p> <p><i>Iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantys teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principai suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius.</i></p> <p>Asmenys pradėję vystyti NGV parkus neabejotinai įgijo teisėtus lūkesčius, kad teisinis reguliavimas nesikeis ir jie galės veiklą vykdyti pagal teisės aktus, kurie galiojo tuo metu, kai veikla buvo pradėta. Kaip Energetikos ministerijai neabejotinai yra žinoma, atsinaujinančios energetikos projektų vystymas reikalauja ne mažų investicijų.</p> <p><i>Teisėtų lūkesčių apsaugos principas siejasi su visų valstybės institucijų pareiga laikytis prisiimtų įsipareigojimų. Šis principas taip pat reiškia įgytų teisių apsaugą, t. y. asmenys turi teisę pagrįstai tikėtis, kad jų pagal galiojančius teisės aktus įgytos teisės bus išlaikytos nustatytą laiką ir galės būti realiai įgyvendinamos.</i> Be to, teisinio reguliavimo srityje galioja taisyklė <i>lex retro non agit</i>, t. y. teisės aktas neturi atgalinio veikimo galios. Taigi teisės aktai paprastai netaikomi tiems įvykusiems teisiniams faktams ir teisiniams padariniams, kurie atsirado iki naujai priimto teisės akto</p>	<p>energijos kiekio apskaitos principai nėra taikomi tik asmenims, siekiantiems tapti nebuitiniais gaminančiais vartotojais, kurie prijungimo sąlygas gavo ar elektrinę ar jos dalį įsigijo iš asmens, veikiančio pagal Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalies nuostatas po šio įstatymo 8 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20⁴ straipsnio įsigaliojimo.</p>
--	---	--

		<p>įsigaliojimo. Taisyklė <i>lex retro non agit</i> – svarbus ir būtinas veiksnys užtikrinant teisės, įstatymų, teisinės tvarkos stabilumą ir tvirtumą, teisinių santykių subjektų teises, pasitikėjimą valstybėje priimtais teisės aktais³. SIŪLOMA: „2. Grynasis atsiskaitymas taikomas atsinaujinančius išteklius naudojančiose elektrinėse, išskyrus atvejus, kai šios elektrinės pradėtos vystyti iki Projekto įsigaliojimo datos, pagamintam ir savo reikmėms ir ūkio poreikiams suvartotam elektros energijos kiekiui apskaityti, kai šias elektrines ar jų dalį nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdo nebutinis gaminantis vartotojas ar asmuo, siekiantis juo tapti <...>.“</p>	
6.	UAB Evecon	<p>Dėl AIEĮ projekto Nr. 1: AIEĮ projekto Nr. 1 11 straipsnio 3 dalyje nurodoma, jog asmenims, siekiantiems tapti nebutiniais gaminančiais vartotojais, elektrinės prijungimo sąlygas gavusiems ar elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolą pasirašiusiems po šio įstatymo įsigaliojimo, taikomos šio įstatymo 8 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20⁴ straipsnio 1 dalies nuostatos. Atkreiptinas dėmesys, jog praktikoje susiklostė daug situacijų kai gamintojai kreipėsi į tinklų operatorius su prašymais sudaryti ketinimų protokolus ir pateikė visus reikalingus dokumentus, tačiau ketinimų protokolai teisės aktuose nustatytais terminais nebuvo sudaryti ne dėl parkų vystytojų kaltės, o pvz. perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai nesilaikė nustatytų terminų ir dėl nepagrįsto neveikimo ir operatorių kaltės nesudarė ketinimų protokolų, perdavimo tinklų operatoriaus konkrečioms linijoms buvo pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės uždraudžiant rezervuoti naujas galias ir pralaidumus ir/ar kt. Nuo gamintojų valios nepriklausančios priežastys. Gamintojo nuomone, tokiais atvejais, kai iki Projekto nuostatų įsigaliojimo pateikti prašymai sudaryti ketinimo protokolus bei kiti su prijungimo dokumentų parengimu susiję prašymai nebuvo baigti nagrinėti vadovaujantis iki Projekto įsigaliojimo galiojusių teisės aktų nustatyta tvarka ne dėl parkų vystytojų kaltės, ir ketinimų protokolai bus sudaryti jau po Projekto nuostatų įsigaliojimo, tokiais atvejais neturėtų būti taikomas grynojo atsiskaitymo modelis. Gamintojo nuomone, nenumačius tokios išimties, bus pažeisti saulės parkų vystytojų interesai, nes investicijos į šiuos parkus buvo pradėtos daryti, vertinant ir skaičiuojant pagal net metering atsiskaitymo modelį. Atkreiptinas dėmesys, jog AB „Energinet skirstymo operatorius“ (toliau – ESO) elektros energijos gamintojų pasinaudojimo elektros skirstomaisiais tinklais tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2023 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. O3E-252, 230 punkte numatyta</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Atsižvelgiant į pateiktas pastabas nuostatų įsigaliojimą siūloma nustatyti 2024 m. sausio 1 d. Manytina, kad rinkos dalyviams suteikiamas pakankamas laikas pasiruošti ir valdyti rizikas.</p> <p>Taip pat manytina, kad išimties taikymas tai pačiai kategorijai juridinių asmenų būtų laikomas valstybės pagalba ir turėtų būti derinamas su Europos Komisija.</p>

	<p>analogiška Gamintojo siūlomai nuostata, kad „<i>Iki Aprašo pakeitimo įsigaliojimo pateikti prašymai sudaryti ketinimo protokolus bei kiti su prijungimo dokumentų parengimu susiję prašymai baigiami nagrinėti vadovaujantis iki Aprašo įsigaliojimo galiojusių teisės aktų nustatyta tvarka <...>“.</i></p> <p>Taip pat siūlytina grynojo atsiskaitymo modelį (net billing modelį) taikyti tik toms nebuitiniams gaminantiems vartotojams priklausančioms elektrinėms, kurių leistina generuoti galia yra virš 1000 kW, o ne pelno siekiančiom organizacijoms ir nebuitiniams gaminantiems vartotojams, kurių elektrinės yra iki 1000 kW leistinos generuoti galios, palikti net metering atsiskaitymo modelį.</p> <p>Rinkos ekspertų vertinimu ir porognozėmis, įteisinus grynojo atsiskaitymo modelį visiems be išimties nebuitiniams gaminantiems vartotojams priklausančiose elektrinėse pagamintai elektros energijai, atsižvelgiant į Lenkijos patirtį verslo gaminančių vartotojų plėtra lėtės daugiau negu tris kartus.</p> <p>Tokia gaminančių vartotojų skaičiaus raidos tendencija prieštarauja strategijai ir jos vizijai bei išsikeltiems tikslams:</p> <p><i>„19.1 punktas. Mažinti energetinę priklausomybę nuo importo, skatinant vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą. 21 punktas. Pagrindinis Strategijos tikslas atsinaujinančių energijos išteklių srityje – toliau didinti atsinaujinančių energijos išteklių dalį Lietuvos vidaus energijos gamyboje ir galutiniame energijos suvartojimo balanse, taip mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro</i></p> <p>Taip pat siūlytina grynojo atsiskaitymo modelį (net billing modelį) taikyti tik toms nebuitiniams gaminantiems vartotojams priklausančioms elektrinėms, kurių leistina generuoti galia yra virš 1000 kW, o ne pelno siekiančiom organizacijoms ir nebuitiniams gaminantiems vartotojams, kurių elektrinės yra iki 1000 kW leistinos generuoti galios, palikti net metering atsiskaitymo modelį.</p> <p>Rinkos ekspertų vertinimu ir porognozėmis, įteisinus grynojo atsiskaitymo modelį visiems be išimties nebuitiniams gaminantiems vartotojams priklausančiose elektrinėse pagamintai elektros energijai, atsižvelgiant į Lenkijos patirtį verslo gaminančių vartotojų plėtra lėtės daugiau negu tris kartus.</p> <p>Tokia gaminančių vartotojų skaičiaus raidos tendencija prieštarauja strategijai ir jos vizijai bei išsikeltiems tikslams:</p> <p><i>„19.1 punktas. Mažinti energetinę priklausomybę nuo importo, skatinant vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą. 21 punktas. Pagrindinis Strategijos tikslas atsinaujinančių energijos išteklių srityje – toliau didinti atsinaujinančių energijos išteklių dalį Lietuvos vidaus</i></p>	
--	--	--

		<p><i>energijos gamyboje ir galutiniame energijos suvartojimo balanse, taip mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro.</i></p> <p><i>SIŪLOMA:</i></p> <p>„3. Po šio įstatymo įsigaliojimo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 201 straipsnio 2 dalyje nurodyti elektros energijos kiekio apskaitos principai nėra taikomi asmenims, siekiantiems tapti nebuitiniais gaminančiais vartotojais. Šiems asmenims, elektrinės prijungimo sąlygas gavusiems ar elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolą pasirašiusiems po šio įstatymo įsigaliojimo, taikomos šio įstatymo 8 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 204 straipsnio 1 dalies nuostatos, išskyrus atvejus, kai iki Projekto įsigaliojimo pateikti prašymai sudaryti ketinimo protokolus bei kiti su prijungimo dokumentų parengimu susiję prašymai baigiami nagrinėti vadovaujantis iki Projekto įsigaliojimo galiojusių teisės aktų nustatyta tvarka bei išskyrus tuos atvejus, kai elektros energija yra pagaminta nebuitiniams gaminantiems vartotojams ar ne pelno siekiančioms organizacijoms priklausančiose atsinaujinančius išteklius naudojančiose elektrinėse, kurių leistina generuoti galia yra lygi ar mažesnė nei 1000 kW.“</p>	
7.	Lietuvos vėjo elektrinių asociacija	<p>Dėl AIEĮ projekto Nr. 1 (5 str.):</p> <p>Siūlytina koreguoti įstatymo projekto nuostatą grąžinant pirminę šios dalies redakciją numatant, kad atskiros ketinimų protokolo sudaryti ir papildomo prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikti nereikia ir tais atvejais, kai papildomai numatoma įrengti kitą atsinaujinančius išteklius naudojančią elektrinę ir (ar) kaupimo įrenginį ir prie jau veikiančios atsinaujinančius išteklius naudojančios elektrinės.</p> <p>Nėra suprantama (kaip ir nėra pagrįdžiama įstatymo projekto aiškinamajame rašte) kuo remiantis šis atvejis yra eliminuojamas iš išimčių rato, žinant, kad jau veikianti elektrinė yra prijungta prie tinklo ir, jungiant ją tame pačiame prijungimo taške bei nedidinant leistinosios generuoti galios (t. y. nepatiekiant daugiau elektros energijos į tinklą nei leidžiama) nereikalauja papildomo laisvo pralaidumo tinkle, kitaip tariant – nesukuria tinklų operatoriui papildomų pareigų. Tai reiškia, kad ir papildomo prievolių įvykdymo užtikrinimo tokiu atveju reikalauti yra nepagrįsta, kaip ir reikalauti pasirašyti atskirą ketinimų protokolą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Pakeitimo tikslas pagrįstas aiškinamajame rašte.</p>
8.	Lietuvos vėjo elektrinių asociacija	<p>Dėl AIEĮ projekto Nr. 1 (10 str. 4 d.):</p> <p>Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra aiškiai ir detalai pagrįdžiama, kodėl yra atsisakoma išimties netaikyti informavimo tvarkos miškų ūkio paskirties žemės sklypų savininkų atžvilgiu. Siūlytina palikti šią išimtį nepakeistą taip, kaip yra reglamentuota aktualioje</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>AIEĮ projektu Nr. 1 keičiamame AIEĮ 49 straipsnyje siūloma atsisakyti nuostatos, kad miškų ūkio paskirties žemės sklypų savininkai nėra informuojami ir negali teikti prieštaravimų dėl planuojamos didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės</p>

		Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo redakcijoje.	<p>statybos, siekiant užtikrinti, kad nepaisant žemės paskirties visi žemės sklypų, patenkančių į atstumą aplink planuojamą vėjo elektrinę jos 4 stiebų aukščio ribose, savininkai būtų informuojami apie planuojamos didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės statybą, o žemės sklypų, patenkančių į atstumą aplink planuojamą vėjo elektrinę jos stiebo aukščio ribose, savininkai galėtų ir išreikšti prieštaravimą vėjo elektrinės statybai.</p> <p>Energetikos ministerijos nuomone, visi subjektai turi teisę reikšti prieštaravimus dėl jiems nuosavybės teise priklausančių objektų, kai planuojami projektai gali pažeisti jų teises ir teisėtus interesus.</p> <p>Dėl AIEĮ projektu Nr. 1 įsigaliojimo, yra nustatyta, kad AIEĮ projekto Nr. 1 10 straipsnio 2–4 dalys netaikomos tais atvejais, kai asmenims iki šio įstatymo įsigaliojimo Valstybinė energetikos reguliavimo taryba išdavė leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus. Šioje dalyje atsižvelgiama į suinteresuotųjų asmenų pastabas ir įsigaliojimas nustatomas nuo ketinimų protokolo pasirašymo.</p>
9.	AB „Energijos skirstymo operatorius“	<p>Dėl AIEĮ projekto Nr. 1 (11 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas).</p> <p>Grynojo atsiskaitymo apskaitos būdai reikalingi valandiniai į tinklus pateiktos ir iš tinklų suvartotos elektros energijos kiekliai. Šiuo metu ESO neturi galimybės apskaityti nutolusių gaminančių vartotojų valandinių į tinklą pateiktos elektros energijos kiekių, tam reikalingi informacinių sistemų pokyčiai, kurie užtruktų 6-9 mėn.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, ESO būtų pasiruošę grynojo atsiskaitymo apskaitos būdo taikymui nutolusiems gaminantiems vartotojams nuo 2023-12-01.</p> <p>SIŪLOMA:</p> <p>11. straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas</p> <p>1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 8 straipsnį ir šio straipsnio 5 dalį, įsigalioja 2023 m. liepos 1 d. Šio įstatymo 8 straipsnis įsigalioja 2023 m. gruodžio 1 d.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atsižvelgiant į pateiktas pastabas nuostatų įsigaliojimą siūloma nustatyti 2024 m. sausio 1 d. Manytina, kad rinkos dalyviams suteikiamas pakankamas laikas pasiruošti ir valdyti rizikas.</p>
10.	UAB „Ignitis Renewable“	<p>Dėl AIEĮ projekto Nr. 1 (10 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas).</p> <p>Miškų ūkio ir vandens ūkio paskirties žemės sklypuose bet kokie Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – AIEĮ) 49 straipsnio 9 dalyje nurodyti pastatai ir teritorijos nėra galimos, išskyrus atvejus, kai šie sklypai patenka į teritorijas, kurios teritorijų planavimo dokumentuose nustatytos kaip rekreacinės. Atsižvelgiant į tai, Bendrovė siūlo, kad prieštaravimus galėtų pateikti tik tų miško ūkio ir vandens ūkio paskirties sklypų savininkai, kuriems gali būti ribojamas rekreacinių teritorijų įrengimas.</p> <p>SIŪLOMA:</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>AIEĮ projektu Nr. 1 keičiamame AIEĮ 49 straipsnyje siūloma atsakyti nuostatos, kad miškų ūkio paskirties žemės sklypų savininkai nėra informuojami ir negali teikti prieštaravimų dėl planuojamos didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės statybos, siekiant užtikrinti, kad nepaisant žemės paskirties visi žemės sklypų, patenkančių į atstumą aplink planuojamą vėjo elektrinę jos 4 stiebų aukščio ribose, savininkai būtų informuojami apie planuojamos didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės statybą, o žemės sklypų, patenkančių į atstumą aplink</p>

		<p>17. Jeigu, atlikus šio straipsnio 14, 15 ir 16 dalyse numatytas informavimo procedūras, gaunamas rašytinis prieštaravimas dėl planuojamos didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės statybos, vėjo elektrinės statyba negalima, išskyrus atvejus, kai asmuo, suinteresuotas elektros energijos gamybos vykdymu didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėje, ir asmuo, pateikęs prieštaravimą, sudaro šio straipsnio 14 ir (ar) 15 dalyse nurodytus susitarimus raštu. Negavus prieštaravimo raštu per nustatytą terminą, laikoma, kad žemės sklypų ir (ar) statinių, esančių šio straipsnio 9 dalyje nurodytu atstumu, savininkai planuojamai didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės statybai neprieštarauja.</p> <p>Miškų ūkio ir vandens ūkio paskirties žemės sklypų savininkai pagal šio straipsnio 14, 15 ir 16 dalyse numatytas informavimo procedūras informuojami, tačiau teikti prieštaravimus dėl didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės statybų gali tik tuo atveju, jeigu jų sklypai patenka į rekreacines teritorijas, nustatytas specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose.</p>	<p>planuojamą vėjo elektrinę jos stiebo aukščio ribose, savininkai galėtų ir išreikšti prieštaravimą vėjo elektrinės statybai.</p> <p>Energetikos ministerijos nuomone, visi subjektai turi teisę reikšti prieštaravimus dėl jiems nuosavybės teise priklausančių objektų, kai planuojami projektai gali pažeisti jų teises ir teisėtus interesus.</p> <p>Dėl AIEĮ projektu Nr. 1 įsigaliojimo, yra nustatyta, kad AIEĮ projekto Nr. 1 10 straipsnio 2–4 dalys netaikomos tais atvejais, kai asmenims iki šio įstatymo įsigaliojimo Valstybinė energetikos reguliavimo taryba išdavė leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus. Šioje dalyje atsižvelgiama į suinteresuotųjų asmenų pastabas ir įsigaliojimas nustatomas nuo ketinimų protokolo pasirašymo.</p>
11.	Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie aplinkos ministerijos	<p>Inspekcija susipažinusi su Įstatymų projektais atkreipia dėmesį, kad Įstatymų projektuose numatomi pakeitimai nėra suderinti su Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 3 straipsnio nuostatomis, kuriomis reguliuojamas statytojo teisės įgyvendinimas. Atkreipiame dėmesį, kad naujo statinio statytojo teisė įgyvendinama, kai statytojas žemės sklypą (teritoriją) kuriame (kurioje) statomas statinys, valdo nuosavybės teise arba valdo ir naudoja kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais; šis reikalavimas netaikomas aplinkos ministro nustatytais atvejais, kai nėra suformuoti žemės sklypai (atnaujinant (modernizuojant) pastatus, atliekant statinio kapitalinį ar paprastąjį remontą ir pan.).</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Galiojančio Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 22¹ straipsnio 19 d. ir 22 straipsnio 20 d. numatyta, kad konkurso laimėtojas, gavęs leidimą plėtrai ir eksploatacijai, įgyja teisę naudoti jūrinės teritorijos dalį (dalis), nustatytą (nustatytas) Vyriausybės nutarime dėl elektrinių plėtros jūrinėje teritorijoje, atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių plėtrai, <u>statybai</u> ir eksploatacijai. Leidimas plėtrai ir eksploatacijai taip pat <u>suteikia teisę</u> naudoti jūrinę teritoriją šioms elektrinėms reikalingai <u>infrastruktūrai įrengti</u>. AIEĮ projektuose Nr. 1 ir Nr. 2 (AIEĮ 22¹ str. 19 d. ir 22 str. 20 d. pakeitimai) siūloma nustatyti, kad valstybinės žemės patikėtinio sutikimas dėl valstybinės žemės naudojimo atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių plėtrai, statybai, eksploatacijai jūrinės teritorijos dalyje (dalyse), nustatytoje (nustatytose) Vyriausybės nutarime dėl elektrinių plėtros jūrinėje teritorijoje, ir su jomis susijusios šio straipsnio 18 dalyje nurodytos infrastruktūros, suplanuotos teritorijų planavimo dokumentu (dokumentais), skirtu (skirtais) prijungti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines, planuojamas plėtoti jūrinės teritorijos dalyje (dalyse), prie elektros perdavimo tinklų, plėtros ir statybos nereikalingas.</p> <p>Pažymėtina, kad pagal Statybos įstatymo 27 straipsnio 16 dalį, statybą leidžiantis dokumentas (SLD) neišduodamas, jeigu prašantis šio leidimo asmuo neturi teisės būti statytoju pagal šio įstatymo 3 straipsnio 2 ir 5 dalies reikalavimus, t. y. jei statytojas žemės sklypo</p>

			(teritorijos), kuriame (kurioje) statomas statinys, nevaldo nuosavybės teise ar kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais, išskyrus aplinkos ministro nustatytus atvejus, kai nėra suformuoti žemės sklypai. Atvejai, kada statytojo teisei įgyvendinti nereikia žemės sklypo valdyti nuosavybės teise arba valdyti ir naudoti kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais, nurodyti statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“4 priede. Tarp šio priedo 1 punkte nustatytų atvejų yra šie: tiesiant valstybinėje žemėje susisiekimo komunikacijas ar inžinerinius tinklus ir statant jiems funkcionuoti būtinus statinius (1.3 p.); statant statinius Lietuvos Respublikos teritoriniuose vandenyse ir tarptautiniuose vandenyse esančiame jos kontinentiniame šelfe, į kurią Lietuvos Respublika turi išimties teises (1.4 p.), kai nesuformuoti žemės sklypai (atnaujinant (modernizuojant) pastatus, atliekant statinio kapitalinį ar paprastąjį remontą ir griauinant statinius) (3 p.).
12.	VĮ Turto bankas	<p>Turto banko nuomone, AIEĮ įstatymo projekto Nr. 1 įsigaliojimo terminas (2023 m. liepos 1 d.) yra per trumpas ir nebuvo tinkamai bei laiku iškomunikuotas rinkos dalyviams. Turto bankas, iš anksto žinodamas apie šią būsimo pokyčio aplinkybę, galimai būtų keitęs investicijų į atsinaujinančius energijos šaltinius pobūdį.</p> <p>AIEĮ pakeitimo taikymas jau sudarytoms sutartims (arba pagal šiuo metu galiojančią tvarką gautas prijungimo sąlygas dar nesudarytoms rangos sutartims) būtų žalingas ir iš esmės keičiantis jau atliktų investicijų grąžą.</p> <p><u>Turto banko siūlymu AIEĮ pokyčiai (jeigu bus patvirtinti), turėtų įsigalioti ne anksčiau kaip nuo 2024 m. liepos 1 d., kai bus baigti šiuo metu jau pradėti įgyvendinti atsinaujinančių energijos šaltinių projektai.</u></p> <p>Maloniai prašome Jūsų atsižvelgti į Turto banko siūlymą nukelti AIEĮ pakeitimo įsigaliojimo datą, papildomai išaiškinant būsimus pokyčius.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Nustatyta, kad nuostatos įsigalioja nuo 2024 m. sausio 1 d., taip pat numatoma taikyti išimtį ne pelno siekiančioms organizacijoms.</p>
Lietuvos Respublikos Vyriausybės pastabos			
<i>Bendros pastabos visiems Projektams</i>			
1.		Atkreiptinas dėmesys, kad daugumoje Projektų numatytas įsigaliojimo terminas – 2023 m. liepos 1 d. Atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Siūloma nustatyti vėlesnį grynojo atsiskaitymo nuostatų taikymo laikotarpį. Kitais pakeitimais tikslinamos nuostatos suteikia daugiau aiškumo rinkos dalyviams, todėl turi įsigalioti kaip įmanoma</p>

		<p>rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos), 52 punkto reikalavimus, pagal kuriuos teisės akto įsigaliojimo terminas turėtų būti toks, kad būtų galima tinkamai pasirengti jį įgyvendinti bei tiems teisės aktams, kuriems įgyvendinti reikia parengti ir priimti kitus teisės aktus, turėtų būti numatytas toks įsigaliojimo terminas, per kurį būtų įmanoma priimti įgyvendinamuosius teisės aktus, siūlytina apsvarstyti galimybę nustatyti vėlesnę siūlomų Projektų įsigaliojimo datą.</p>	greičiau.
<p>Dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 5, 11, 14, 20¹, 20², 22¹, 49, 64 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20⁴ straipsniu įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr. 1):</p>			
2.		<p>Pažymėtina, kad pirminiame derinimo su suinteresuotomis institucijomis etape nebuvo derintas Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – Įstatymas) 14 ir 64 straipsnių keitimas. Atsižvelgiant į tai, kad šie straipsniai į Projektą Nr. 1 buvo įtraukti tik teikiant Projektus Vyriausybei, būtina suderinti tiek Projektą Nr. 1, tiek ir kitus Projektus su suinteresuotaisiais asmenimis ir institucijomis, nes Įstatymo 14 straipsnio pakeitime numatytos naujos taisyklės subjektams, o Įstatymo 64 straipsnio pakeitime numatyta nauja skundų nagrinėjimo tvarka, įtraukiant bendrosios kompetencijos teismus.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Pakeitimas teikiamas, atsižvelgiant į pirminio derinimo metu gautas pastabas ir iškeltą problematiką.</p>
3.		<p>Projekto Nr. 1 9 straipsniu keičiamo Įstatymo 22¹ straipsnio nuostatos susijusios su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimu elektros energijos gamybai jūrinėje teritorijoje. Pažymėtina, kad vykstant konkursui pagal šio straipsnio nuostatas, nuostatų keitimas (ypač Įstatymo 22¹ straipsnio 10 dalies, kurioje nustatytos sąlygos, bei susijusių nuostatų) kelia klausimą dėl konstitucinės teisėtų lūkesčių apsaugos keičiant teisinį reguliavimą. Konstituciniai teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo principai suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius. Šie principai <i>inter alia</i> suponuoja tai, kad valstybė privalo vykdyti prisiimtus įsipareigojimus asmeniui. Neužtikrinus asmens teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo, nebūtų užtikrintas asmens pasitikėjimas valstybe ir teise (Konstitucinio Teismo 2014 m. balandžio 14 d. nutarimas). Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs (2016 m. sausio 25 d., 2013 m. vasario 15 d., 2013 m. gegužės 16 d. nutarimai), kad teisinio reguliavimo pakeitimai turėtų būti daromi taip, kad asmenims, kurių teisei padėčiai jie turi įtakos, būtų užtikrinta reali galimybė prisitaikyti prie naujos teisinės situacijos. Atsižvelgiant į šią konstitucinę doktriną, būtina pateikti visapusišką pagrindimą dėl poreikio <i>šiuo metu</i> atlikti tokio pobūdžio teisinio reguliavimo pakeitimus ir (ar) vertinimą dėl galimos vėlesnės Projekto Nr. 1 įsigaliojimo datos. Papildomai pažymėtina, kad Projekto Nr. 1 9 straipsnis tikslintinas redakciniu aspektu.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Siūlomi pakeitimai, manytina, neturi įtakos šiuo metu vykstančiam konkursui, nes:1) Jūrinių elektrinių vystytojai yra atsakingi už jų prijungimą prie sausumos tinklų, siūlomais pakeitimais patikslinamas esamas reguliavimas;2) Siūlomais pakeitimais sudaromos palankesnės sąlygos konkursų laimėtojams, turintiems leidimus plėtrai ir eksploatacijai vykdyti elektrinės projektą, t. y. netaikomos piniginės sankcijos už leidimu reguliuojamos veiklos sąlygų pažeidimus tuo atveju, kai dėl aplinkybių, kurių leidimo turėtojas negalėjo kontroliuoti, protingai numatyti ir negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti ir kai nėra leidimo turėtojo kaltės.</p>

4.		Projekto Nr. 1 11 straipsniu keičiamo Įstatymo 64 straipsnio 5, 6 ir 7 dalys numato taisykles, teises ir pareigas bendrosios kompetencijos teismams dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo. Atkreiptinas dėmesys, kad šios nuostatos ne tik nebuvo derintos su suinteresuotaisiais asmenimis ar institucijomis (pavyzdžiui, Nacionaline teismų administracija ir (ar) teisėjus atstovaujančiomis institucijomis), bet ir yra visiškai nesuderintos su Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu ar Lietuvos Respublikos teismų įstatymu. Todėl siūlytina papildomai susiderinti šias nuostatas arba jų atsisakyti.	Atsižvelgta iš dalies. Derinimo procesas su Nacionaline teismų administracija ir teisėjus atstovaujančia institucija jau yra prasidėjęs. Pastaboje nėra konkrečiai nurodytos CPK ar LR teismų įstatymo nuostatos, su kuriomis nesuderintas projektas.
Dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 20¹, 21, 22, 23, 26, 29, 49, 50, 55, 56, 57, 63 straipsnių, dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, 54 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1001 5 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr. 2):			
5.		Pažymėtina, kad pirminiame derinimo su suinteresuotomis institucijomis etape nebuvo derintas pateikto Projekto Nr. 2 1 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo 5 straipsnis, nustatantis Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos kompetenciją. Atsižvelgiant į tai, kad šis straipsnis į Projektą Nr. 2 buvo įtrauktas tik teikiant Projektus Vyriausybei, būtina suderinti Projektą Nr. 2 su suinteresuotaisiais asmenimis, o ypač su Valstybine energetikos reguliavimo taryba.	Atsižvelgta iš dalies Pažymėtina, kad Projekte 2 1-o straipsnio pakeitimas įtrauktas atsižvelgiant į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos pastabą. Siūlomu keitimu suderinamos Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo, įsigaliosiančio gavus Europos Komisijos pritarimą ir galiojančio Elektros energetikos įstatymo nuostatos. Pagal Elektros energetikos įstatymo 22 straipsnio 11 dalies nuostatas, ketinimų protokolo pavyzdinė forma nustatoma tinklų operatoriaus pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos apraše.
Dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹, 20³ straipsniais įstatymo Nr. XIV-1169 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr. 3):			
6.		Pažymėtina, kad Projektu Nr. 3 siūlomas keisti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20 ¹ , 20 ² , 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13 ¹ , 20 ³ straipsniais įstatymas Nr. XIV-1169 (toliau - Pakeitimo įstatymas) didžiąja dalimi apimties (išskyrus Pakeitimo įstatymo 7 straipsnį, 9 straipsnio 10 dalį ir 13, 14 straipsnius) jau yra įsigaliojęs, o Pakeitimo įstatymo 18 straipsnio „Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas“ esmė yra sureguliuoti ir užtikrinti, kad Pakeitimo įstatymas tinkamai įsigaliotų. Todėl svarstytina, ar Projektu Nr. 3 siūlomas keitimas yra tinkamas būdas reguliuoti jau galiojančius teisinius santykius, keliais aspektais: visų pirma, sutiktina su Teisingumo ministerijos 2023 m. gegužės 3 d. rašto 10 pastaba, kad tai galėtų būti traktuojama kaip <i>lex retro non agit</i> principo pažeidimas; antra, tokio pobūdžio nuostatos, kurios išdėstytos Projekte Nr. 3, yra ne tvarkomojo (organizacinio ar procedūrinio) pobūdžio, o turininio pobūdžio, numatančios elgesio taisykles (<i>tvarka</i>), asmenų teises ir pareigas, todėl jomis, patikslinus	Neatsižvelgta. Šiuo atveju svarbu pabrėžti, kad pagal buvusį reglamentavimą galimai visos informavimo procedūros buvo atliktos tinkamai, tačiau po Proveržio paketo įsigaliojimo buvo nustatytos griežtos informavimo procedūros, kurios ir Projekto Nr. 3 įgyvendinamosiose įstatymo buvo nustatytos tos pačios, kadangi praktiškai visų projektų, kuriems buvo nustatytos sanitarinės apsaugos zonos, teritorijos dydis yra mažesnės nei 4H. Energetikos ministerija nėra linkus keisti galiojančios Įstatymo 49 straipsnyje išdėstytos informavimo tvarkos, tačiau taip pat manoma, kad neteisinga padidinti administracinę naštą projektų vystytojams, kurie iki Proveržio paketo buvo atlikę didžiąją dalį procedūrinių veiksmų pagal tuo metu galiojančius teisės aktus, reikalingų gauti statybą leidžiantį dokumentą. Energetikos ministerijos nuomone, siūlomu pakeitimu yra sumažinama administracinė našta ir gerinamos sąlygos projektų

		galiojimą į ateitį, gali būti siūloma pildyti Įstatymą (pavyzdžiui, Įstatymo 49 straipsnį ar kt.), o ne Pakeitimo įstatymo įsigaliojimo nuostatas.	<p>vystytojams.</p> <p>Pagal esamą reglamentavimą, jeigu pastatai ir žemės sklypai patenka į teritoriją nuo 1H iki 4H privaloma atlikti visą pilną AIEĮ nustatytą informavimo procedūrą, kas labai apsunkina ūkio subjektus, nes jie iki 2022-07-08 buvo stipriai pažengę ir atlikę didžiąją dalį procedūrų, todėl šiuo Projektu Nr 3 yra palengvinamos sąlygos, nustatant, kad tais atvejais, kai turimas statybą leidžiantis dokumentas (kas reiškia, kad visos procedūros buvo jau atliktos pagal buvusį reglamentavimą), papildomos informavimo procedūros netaikomos.</p> <p>Informavimas ar susitarimų pasirašymas su savininkais vyksta tais atvejais, kai statybą leidžiantys dokumentai negauti, bet yra atliktas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas arba poveikio aplinkai vertinimas ir nustatytos sanitarinės apsaugos zonos, bet jos yra mažesnės nei 4H arba sanitarinės apsaugos zonos nenustatytos, tačiau atliktas poveikio aplinkai vertinimas arba poveikio visuomenės sveikatai vertinimas.</p> <p>Vadinasi, kai pastatai ir žemės sklypai patenka į atstumą aplink planuojamą vėjo elektrinę jos stiebo aukščio ribose (1H) arba teritoriją, kurioje nebus užtikrinta atitiktis visuomenės sveikatos saugos reikalavimams, jeigu tokia teritorija yra didesnė, negu vienas vėjo elektrinės stiebo aukštis aplink planuojamą elektrinę, sudaromi susitarimai dėl planuojamos statyti vėjo elektrinės.</p> <p>Tais atvejais, kai pastatai ir žemės sklypai patenka į teritoriją nuo 1H iki 4H, pastatų ir žemės sklypų savininkai informuojami viename iš nacionalinių ir viename iš vietos laikraščių, kai toks leidžiamas teritorijoje ir prieštaravimai negali būti reiškiama. Šiuo atveju informuojami tik tie asmenys, kurie atsirado po naujojo reglamentavimo įsigaliojimo, nes padidėjo atstumas, kuriame reikia informuoti pastatų ir žemės sklypų savininkus. Svarbu atkreipti dėmesį, kad ir pagal naują reglamentavimą žemės sklypų savininkai, išskyrus tuos, kurie pradėjo planuoti rekreacines teritorijas, prieštaravimų negali reikšti.</p>
7.		Atsižvelgus į 15 pastabą ir perkėlus siūlomas nuostatas į Įstatymą, būtina jas pakoreguoti keliais aspektais. Atsisakytina „ <i>Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo</i> “ pavadinimo vartojimo, pakeičiant jį formuluote „ <i>šio įstatymo</i> “; taip pat siūlytina aiškiau pagal svarbą išdėstyti minimus atvejus – koks santykis yra tarp poveikio visuomenės sveikatai vertinimo, poveikio aplinkai vertinimo ir sanitarinės apsaugos zonų nustatymo (kuris svarbiausias, kuris privalomas ir pan.), kai Projekte Nr. 3 numatomi variantai, kai vieno arba kito iš šių atvejų nėra; taip pat tikslintinas siūlomas teisinis reguliavimas dėl rašytinių susitarimų sudarymo –	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Energetikos ministerijos nuomone, Įstatymo 49 straipsnyje nustatyta informavimo tvarka yra aiški ir tinkama, todėl jos nereikia keisti. Projekto Nr. 3 įgyvendinamosiose nuostatose nustatytos išimties projektams, kurie prasidėjo iki Proveržio paketo įsigaliojimo, pagal tuo metu galiojančius teisės aktus.</p> <p>Dėl susitarimo statyti vėjo elektrines, Energetikos ministerijos nuomone, jis nėra privalomas, tai yra vystytojo ir asmens, kurio pastatas ar žemės sklypas patenka į 1H atstumo teritoriją arba</p>

	<p>imperatyvi nuoroda Projekte Nr. 3, kad „<i>sudaromi rašytiniai susitarimai dėl planuojamos statyti vėjo elektrinės</i>“ neatitinka nei sutarčių laisvės principo, nei kitų Įstatymo nuostatų (pavyzdžiui, Įstatymo 49 straipsnio 17 dalyje numatomi atvejai, kad paprieštaravus statyba negalima, išskyrus (t.y. <i>išimtis</i>), kai <i>asmuo, suinteresuotas elektros energijos gamybos vykdymu didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėje, ir asmuo, pateikęs prieštaravimą, sudaro <...> susitarimus raštu</i>). Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.156 straipsnyje nustatyta, kad šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, taip pat sudaryti ir šio kodekso nenumatytas sutartis, jeigu tai neprieštarauja įstatymams (straipsnio 1 dalis). Draudžiama versti kitą asmenį sudaryti sutartį, išskyrus atvejus, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai ar savanoriškas įsipareigojimas sudaryti sutartį (straipsnio 2 dalis). Pažymėtina, kad įstatymai negali nustatyti absoliučios pareigos sudaryti sutartis – taip būtų pažeistas sutarčių laisvės principas, kurį pripažįsta ir gina Konstitucija. Lygiai taip pat minėta nuostata negali būti suprantama taip, kad servituto nustatymo atveju įstatymas gali nustatyti privalomą sandorio (sutarties) sudarymą. Ši nuostata yra tik bendra sutarčių teisei ir negali būti taikoma sutartinio servituto atveju, nes galioja specialus sutartinio servituto reguliavimas Civiliniame kodekse. Papildomai siūlytina įvertinti galimybę numatyti ir platesnę Projektu Nr. 3 informacijos sklaidą bei papildomus skelbimo šaltinius – pavyzdžiui, Energetikos ministerijos arba projektų vystytojų interneto svetainėse.</p>	<p>teritoriją, kurioje nebus užtikrinta atitiktis visuomenės sveikatos saugos reikalavimams, susitarimas. Iš esmės, tai visuomenės interesų užtikrinimas, kad tose teritorijose, kuriose nebus užtikrinta atitiktis visuomenės sveikatos saugos reikalavimams, nebūtų statomos vėjo elektrinės, išskyrus atvejus, kai patys asmenys su tuo sutinka ir sudaro susitarimą su vystytoju.</p>
--	---	---

Tvarios energetikos politikos grupės vadovė

Lina Sveklaitė

Tvarios energetikos politikos grupės vyriausioji specialistė

Brigita Balčiūnaitė

Tvarios energetikos politikos grupės patarėja

Jevgenija Jankevič

Tvarios energetikos politikos grupės vyriausiasis specialistas

Sergej Garbar